

використання досвіду західних країн, бо в Україні немає можливості повторити шлях її розвитку.

Дятел Л.
(Київ, Україна)

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕГОНАЛІЗМ

Регіоналізм пов'язаний із визнанням необхідності включення до управлінського цілого різнорідних одиниць, відносно яких не може бути застосовано єдиного стандарту (хоча би за деякими параметрами). Однак, ці одиниці повинні відповідати певній стратегії цілого. Це буде означати необхідність, по-перше, сформулювати принципові завдання на державному рівні і, по-друге, пошук специфічних способів їх розв'язання для різноманітних умов у регіонах.

Проблема регіонального управління розглядається, як правило, в межах географічного, культурологічного, історичного, в крайньому випадку, політико-правового мислення. Можна розглядати історію України через призму дихотомії домінування Заходу-Сходу. В нашій праці ми виходимо з припущення, що існують глибші економічні процеси, які визначають рух маятника політичного домінування у регіонах. Домінування процесів накопичування у сфері обігу (торгівельний капітал) закономірно виявляється на політичному рівні питань про кордони (чи то державний суверенітет, економічне самоуправління регіонів, автономізація, ВЕЗ і т.д.). Це відбуватиметься доти, доки торговельний капітал не припинить свого існування як самостійна форма капіталу і не перетвориться на функцію від виробничого капіталу. Для останнього проблеми адміністративних кордонів відходять на другий план, оскільки він конкурує в сфері технологій, продуктивності праці і т.д.

Необхідно розрізнити регіоналізацію в свідомості та регіоналізацію на рівні об'єктивних структур відтворення й розвитку. Етапи на рівні свідомості: прийняття до уваги специфіки; посилення ролі регіону у питанні ...; регіональні програми та вимога розмежування повноважень.

Перш за все, не треба забувати, що на відміну від Росії, де центр виступав традиційно в ролі ініціатора ринкових перетворень, в Україні, навпаки, регіони винаходили ВЕЗ, експерименти по наданню додаткових повноважень східним областям у питаннях управління економікою і намагались закріпити за собою право впливати і визначати спрямованість процесів ринкових перетворень

при пасивності з боку центральних органів державної влади у питаннях економічної реформи.

Центр не повинен під тиском регіонів просто делегувати їм все більше й більше повноважень. Регіони повинні мати не свободу від центру, а можливість самостійно вирішувати певне коло питань. У іншому випадку, результатом емансипації від центру стає не стільки відкритість і взаємодія по горизонталі між регіонами, скільки економічна автаркія та створення штучних перегородок феодального типу між областями.

Процес регіоналізації йтиме в Україні об'єктивно, але в одному випадку він буде викликаний вимогою надати більшу свободу для проведення реформ, а в іншому, консервативними намаганнями зберегти відносне благополуччя, пров'язане не з реформами, а з регіональною специфікою характеру і структури економіки.

Іншими словами: посилення самостійності регіонів, особливо в адміністративно-політичній сфері, не може розглядатися як самоціль, а лише як засіб прискорення процесів загальноекономічних перетворень в умовах бездіяльності центру.

Що реально стоїть за нападним певним східним областям додаткових повноважень щодо управління власністю, яка знаходиться на їх території? Напевне, це не лише перерозподіл владних повноважень між центром і регіонами, але й свідчення небажання чи побоювання Києва контролювати процес економічних відносин України з Росією. Залишається поза увагою той факт, що основна маса витоків капіталу припадає на Росію, а не на далеке зарубіжжя. За вимогами більшої інтеграції стоїть завуальована вимога дати можливість більш продуктивно використовувати вивезений українськими структурами в Росію капітал для його використання в процесах приватизації та створення інших форм ринкової інфраструктури в Україні. Затягування у вирішенні вказаного процесу робить невигідним співвідношення між величиною капіталу, російських та українських суб'єктів. Час працює на збільшення суми коштів, які російські структури здатні вкласти в українську власність та зменшення величини коштів українських власників, які хотіли б продуктивно використовувати їх в Україні.

Зовнішньополітична стратегія України, що реалізовувалась досі, детермінувалася, як правило, позаекономічними чинниками. Цей розрив помітно виріс через розвиток прямих зв'язків господарюючих суб'єктів безпосередньо з їх партнерами. Новий курс України в сфері зовнішньої політики має подолати цей розрив, інакше ми скоро почуємо вимоги регіонів надати їм більші права у веденні зовнішньоекономічної діяльності. Але, враховуючи хаотичний і деформований характер цих зв'язків, зовнішньоекономічна політика має визначити критерії та пріоритети, за якими ці зв'язки повинні формуватися й узгоджуватися із зовнішньоекономічною інфраструктурою.